

СОВЕТТЕР ЧУРТУЛУК ЧЕДИНКИНЕРИ БОЛГАШ ПЛАННАРЫ

1981 чылдын планын болгаш боджедий Совет эрге-чарыгын дээди органы—ССРЭнин Дээди Совети партияны калбак туруштардан тодаргай чыгарышкан. Он бирги беш чылдын бирги чылымда СССР-нин улус ажил-агыйлы улам ийи хөгжүдүрүшүргө аргалары тодаргайланган. Улусунун СЭКП ТК-нин чар-чаа доо-дугулан Пленумунун шийтпир-лери, эш Л. И. Брежневтин Пленумга чыгуузында айт-тылар чүдүлөр болгаш түн-мелдер болур.

Сессияга боттарынын чу-гааларына депутаттар совет улусту чаагай байдалын беддерини эрге-ажыктарына таарыштыр экономиканы хөг-жүдүрүшүргө интенсиондун фак-торларын улам долу ажилга-арыштыр эрге-ажыктарына кичээлгеи мөчөөн, партия-нын XXVI съездинде адал болгаш социалисттик ху-дайдериин күш-ажыкты кол-лективтерини медийкиниги күжүлдин турарынын чикте-рин көргүсүн.

Төлөндүктөгү сорулгалар-ды кеңил алып төлөөдө, ажил-агыйлы ажилды денилди бедиди, камалганни чүрү-мү, күрүсө салгыла-чүрүмү шыгыны салгыла чогуру дээр-ни депутаттар ооналап дем-деганы. Честетерин ажил-херекти илеретпешкан, олар

Эвилел Совединде

Эштер Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Л. А. Кунаев, М. А. Суслон, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. В. Шерби-ний, Г. А. Алиев, П. Н. Деми-чев, Т. Я. Киселев, М. С. Со-ломонов, Н. В. Калитонов, В. И. Долгих оларын депу-тат болгаш алыштыр ажил-агыйлы, үрүчүлүдүн алыш чак-кашкылары-биле уткаан.

Даргалары — Эвилел Со-ведини Даргазы А. П. Шит-ников Узбек ССР-нин Мин-истрлер Чогулунини Даргазы-нын бирги оракачкы депу-тат Т. Н. Осетрова сос бер-ген. Республиканын улустуру-шканы, туруштугу хөгжү-мү турарын ол демдеганы. Узбекстаннын ажалкы чо-нар күрүсөгө ховел садар дүзүлгөсүн күжүлсүр деп ол демдеганы. Салгыны, интени-чөөнлөк чөдөрлөй сарыла-байлашканын, херексел ба-рааларын кылкыр көзүлө-рүнчө утаган ажилдарын дугайын Узбекстаннын тө-дөлөкчүнү чыгуулаан.

Бодуну чыгуузынын хой уруузуна ССРЭнин нефть үлөтүрүшүни министри депутат

Н. А. Малаев Барыны Си-бирини нефтьгаз иштүрүш-каны хөгжүдүрүшү улам дүр-гөдериине утагандыган. Ба-рыны Сибирини бугуруку-мүшүрү хөгжүдүрүшү эвеш-эвеш болгаш берге дээр айт-тыларын база илүрүлдүрү-шүрүн ол демдеганы.

Партияны Күргөн обкомунун бирги секретары депутат Ф. К. Кизяев чо чылды оза-гай демдез — СЭКП-нин XXVI съездинде адал бол-дугуан социалисттик чарыш-кы камалкы калбарышкыны болгаш деп, ооналап дем-деганы. Шийтпирлериини ай-тырыштарга хамаарыштыр оратор үлөтүрү болгаш көдөз ажил-агый туудурун чавыс темирлерин, өстүрү алыштыр дүжүтүн катгалгалын орга-низатпал турарында четтес-терин, көдөз ажил-агый бугу-рүлгөсүн хөгжүдүрүшү со-циал талазын кеңир унел-корбой турарын алаан.

Беш чылдын экономиктиг болгаш социал сорулгаларын шийтпирлериин совет проф-фессорлорунун салгышкыны-ны дугайын ВЦСПС-тин се-кретары депутат А. В. Викто-ров чыгуулаан. Дыка хой алыштырды он-он миллион ажилдакчыларын ажал тө-

дөдө сөөлү чылдарда бе-дээди Соведини Президи-уунун ол сагындарга, Күш-мууну Даргазы депутат Б. Я. Кунаев, ССРЭ-нин Эртемир академияны Сибири салгы-рынын Чоон-Сибирь филиалы-нын президиумуна даргазы депутат Н. А. Логачев, СЭКП Астрахан обкомунун бирги секретары депутат Л. А. Бо-родин, Барнаулдун В. И. Ле-нин транспорту машина ту-дусушу заводун директору депутат Л. В. Маркин, Азия болгаш Африка чурттарынын улустарынын эл-сөткүл кат-тыштырылганын Совет ко-митетинин Даргазы депутат М. А. Ибрагимов, Тюмень об-ласта комсомол-агыйжылар кол-лективини уауртуктуз, би-лечкылар бригаданы депутат С. В. Волков, Грозия-нын Компартиянын Абхаз обкомунун бирги секретары депутат Б. В. Адаев, Бря-нсктин «Комсомол» колхозу-нун даргазы депутат П. И. Ефименко, Туркмен ССР-нин

Националдар Совединде

Националдар Соведини ху-дагы эштер А. Я. Пельше, В. В. Кузнецов, Б. Н. Поном-арев, Ш. Р. Рашидов, А. А. Шеварднадзе, М. В. Зимикин, К. В. Русаков оларын депу-таттар болгаш алыштыр адал-кашкылары-биле уткаан.

Хуралды Националдар Со-вединин Даргазы В. Р. Пубин эрттирген.

Чүе чыгуулары-биле ССРЭ-нин чик үлөтүрү министри де-путат Н. Н. Тарасовка сос берген.

СЭКП ТК-нын октябрь (1980 чыл) Пленумунун ший-тпирлериине холбоштыр адыр-ныч сорулгаларын чыгуулаан тура, массалык херекселди бараанарын кылкыр көдөз-дериине, оларын шыгыны бед-дериине дыка хой кула-рыштыр чөдир ажилаттыр-май турарын министр оза-лап демдеганы.

Литанын Компартиянын ТК-зынын ийги секретары де-путат Н. К. Дыбенко СЭКП-нин XXVI съездин төлөнтит уткуур дээр чарыш респу-бликада калбак непертсөөн демдеганы. Оратор чик-жөк кылдыр массалык херекселди бараанарын бугурукумү боттотур талазы-биле ажилды дугайын чыгуулаан. Республиканын деңсөөлөдө боттарынын — бугурулгөсүне ол бараанарын кылкыр уду-рерин дыка көдөдериин чы-дык эвилел министрствоза-рындан ол дилгын.

Улус депутаттарынын Хаба-ровск край Соведини күжүс-көмүз даргазы депутат Г. Е. Погаев БАМ-нын Чоон улустугунун туудурулары ССРЭ Конституциянын ху-дагын бугуруулаа кол рел-сөсүрү сөөлүгө кезеэн хуусаа-зында, тос ай мурунда салган болгаш Амур областын деңс-көзүне кире берген деп де-мдеганы «XXVI съезде» деп чыгуу-биле чарыш калбарган.

Ташкент областын Алмалык та хымын заводунун директо-ру депутат К. Г. Салыков че-мишчилдерин бугурушун чүс-чүс мун тоннага көдөдериин бугуру арганы берген чарыш де-решкенин заводка сессия ажил-тырынын бугуруулаа доо-дугуан деп өөрүшүлүг меде-ли бодунуң саналыга динил-каан.

Профивелдерини Талжи республика өөлүсүлгөсүн дар-газы депутат А. Хайдаров он бирги беш чылда чурттуң эко-номиктиг болгаш социал хөг-жүдөсүнүн планын чедипши-киниги күжүсүрү органызын болгаш политиктиг ажилды денилсөөн беддерин, ортаң-засты болгаш салгыла-чүрүм-дүзү бугуру чорукту улам бы-жыгыларын негеп турар деп ооналап демдеганы.

Башкы АССР-нин Дюрю-лин райкомунун «Эм» колхозу-нун ажил-чыкчылары СЭКП ТК-нын октябрь (1980 чыл) Пленумун болгаш ССРЭ-нин Дээди Соведини сессияны көдөз ажил-агый продуктула-

рынын бүгү хөдирлерин бугу-реринин болгаш күрүсөгө са-дарынын беш чыл планынын хуусаа бетинде күжүсүрү ут-каанын ол колхозтуң даргазы депутат М. М. Гагиев чыгуа-лаан.

1981 чылда экономиктиг бол-гаш социал хөгжүдөсүн Кү-рүсө планынын болгаш Күрү-сө боджедини төлөлдөдө-ринде бистин төрөң чуртуу-су-туң күчүзү быжыгалар, рес-публика бугурууш бугу тала-зын шыгыны хөгжүдөсүн дугайында партияны болгаш казактын чыгыштан чок сагыш салгышкынын ханы база дел-герсөөгө илеретпештирген деп, Кыргыз ССР-нин Министр-лер Чогулунини Даргазы де-путат С. И. Ибраимов чыгуа-лаан.

Күш-ажылдын ажалкыны беддерини сорулгалары өңү-өрү салгышкыларын өөдө-дөдө алыштырлары-биле хол-бош бастырма демдеганы. Рига-ны 45 км ортукка шкөөлөсүн ди-ректору депутат Л. Я. Рей-зиль өөрөшкөсүнүн күш-ажыкты кичээлдегенин ор-ганызын хөгжүдөсүн уаурт-кыштырлары-биле уаурт кичээл-геи салган.

Партияны Ереван хоор-кө-мүзү бирги секретары депу-тат Л. Н. Нерсисян бодунуң чыгуулаан ажалкы темптерин болгаш шыгыны улам бед-дериине кулавыларын эки ажалкыларын айтырыштыр-га тураскааттышкан, эрте-мтехниктиг денилсөөн тодар-галары адаларын республи-када мурунда хөгжүдүрү ту-рарына чыкканы.

Бугурулгөсүн ажалкыны болгаш ажалкы шыгынын беддерине, ажал-агый ме-дизини сайзырайткыларын че-мишчилдерин бугурушун чүс-чүс мун тоннага көдөдериин бугуру арганы берген чарыш де-решкенин заводка сессия ажил-тырынын бугуруулаа доо-дугуан деп өөрүшүлүг меде-ли бодунуң саналыга динил-каан.

Сессияга көрүдүрү турар 1981 чылдын Күрүсө планын күжүсүрү бистереп, ажал-кышкыларды даа хамааржыр-деп, «Тыва туудугу» трестин № 48 туудугу эргелешини шу-матурлар-малларын бригадир депутат Р. Ф. Григоровичи чыгуулаан. Он бригаданы беш чылдын ооналаан сентябрь-бирде-ле күжүсүрү болгаш күш-ажылды бугуруулаа бот-тотур нун каттап беддерин.

СЭКП Калмык обкомунун бирги секретары депутат В. И. Никулин автономну республи-каны бедок продуктул мал ажалкыны болгаш ристар-хөдөсүнүн ооналап бугуруу-лаа-зын хөгжүдөсүн ажалкыны чыгынын планын чыгуулаан.

Националдар Соведини хуралы оон-биле дооулган.

Административтиг эрге-хоойлу үрээшкннериниң дугайында ССР эвилелиниң болгаш эвилелдешкен республикаларның хоойлужудулгаларының үндөзиннериниң төлөвилелиниң дугайында

Националдар Совединиң Хоойлу-дүрүмнер саналдаар комиссиязының даргазы И. М. Ярковоинун илеткели

Бистин чуртуустан ажалкы чо-нарны онгу беш чылдын даалгаларын күжүсүрү дээр сорул кичишкыни болгаш көдүрүшкүнү ажалдап, Совет Эвилелиниң Коммуни-сттик партиянын XXVI съез-динин төлөнтит уткурунча бе-леткенни турар.

Бистин партияныкы Төң Комитетиниң октябрь Плену-мунун шийтпирлери, СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары, ССРЭ-нин Дээди Соведини Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтин Пленумга чыгуа-ны бугу совет кижилер са-гыш-сеткилдиг уаурт ханым-кыны-биле уткаан.

Чурттуң амгы үе-чаада хөгжүдөсүнүн бугу талазын аналган эш Л. И. Брежнев кылган болгаш Коммунист-тик партия, Совет күрүсө чоңуң чаагай чорукун дугайында сагыш салгышкынын бирги черевини укур-дуулаан сорул-галы кылдыр салып, ажалкы чоңоронун чаагай чорун бед-дери-биле холбошкан хой талазын айттырыларын шийт-пирлериине экономиканы улам ханы хөгжүдөсүн боду-нуң экономиктиг стратегия-да айтты турарын ооналап демдеганы.

Массалык чыгуулаан чыгуу-лаан чыгуулаан, күш-ажыл-кы болгаш политиктиг деп-кейлинин илеретпештирген, эргелерин болгаш холбош-кынын хамаатыларын ажил-лаарына улам делем арга-лар сайзырайткы социализм-ниң илеретпештирген, бугу-дө демократиянык байдалдарында ажал-кыны турар деп, илеткел-де-мдеганы. Оон-биле холбош-кы, хоойлуларын, коммунист моральдык норм-чиктерин, социалисттиг нини чурттал-кы чурттарынын хажык чоңа-салгызын укур-дуулаан ажал-кыны утаган турар. Ам-дырайды социалисттик өөрү-сөсүнүн өөрүшүр оорлар, ам-сымчадар, ажалкыныкы эвеш, хушганаар, аргалаар, өсөөн, күжү-биле уурттар, салгыла-чүрүм болгаш хой-тининиң чорум-чүрүмү үрээш-чоруктар мышка-кыдыр ажал-кыны-биле шийтпирлери болгаш элпеш чок демсел ичингаш эргежөк чыгуу.

СЭКП-нин XXIV болгаш XXV съездинини шийтпир-лериине, ССРЭ-нин Конститу-циянын чуртууларын дүшү-түр социалисттик хоойлу-дүрү-мү быжыгаларын утагышкы-ны бистин чуртуустан чыг-ыш чок чоруду турар. Хоойлу-дүрүмү сайзырайт-кылар, улус депутаттары-нын Советтериниң эрге-хуу-ла-зын улам на калбартыр, эрге-хоойлу камгаларган ор-ганын ажил-чорудууларын экижидер, эрге-чүрүм кам-галар болгаш хой-тининиң ро-лоң беддер талазы-биле чут-лу хөгжүдөсүн боттотурган.

«Плеолот», политик-ажи-изилдег ажалды улам ийи ажилдар дугайында база «Эрге-чүрүм камгалар тала-зы-биле ажалды экижидер болгаш эрге-чүрүм үрээшкн-нери-биле демселди күжүс-дир дугайында» СЭКП ТК-нин докталары кичишкыле ажалкы сайзырайткыла-кына оона чыгуула укур-ду-ла-ны.

Административтиг эрге-хоой-лу үрээшкннериниң дугайы-да ССР Эвилелинин болгаш эвилелдешкен республикалар-нын Хоойлужудулгаларын үндөзиннерини төлөвиле-ли-бо, утагышкында элчеге-ли болгаш Партияныкы сие-ла-лың, материяларын СЭКП ТК-нын Пленумунун докталдарында болгаш пар-тияны өскө-дөз документле-ринде, салгыла-чүрүм бол-гаш хоойлу-дүрүмү быжы-галар, илтишкелде эрге-ажы-кы болгаш кичишкы эрге-лерин камгалар айттырлар-ны талазы-биле эш Л. И. Брежневтин ажалдарында ба-за чыгууларында айткан чүдүлгөсү бо төлөвиле үн-дөзилгенни.

Совет кижилерин эң-не хой нуруу бистин күрүсөсүн хоойлуларын меделде-ли-биле болгаш илтишкелде сагыш-милдон-милдон хамаатылар эрге-чүрүмү быжыгаларын өскө-дөз киржи турар деп, олатор демдеганы. Илтиш-жөк эрге-хоойлу үрээшкннери ам-да эвеш эвеш болуп ту-рар. Ундөзиннерини төлөвиле-ли хамиктын мурунда утаган, ол үрээшкннер кем-херек үд-дери шыгыш шыгыны эвеш-да болза, эң-не хой са-ны болгаш илтишкелде хора-лы.

Орук шийткышкыниң чу-

румдарын үрээш, биче хуш-ганаашкынар, аргалаар чо-руктар, биче кемчээлдиг оор, самчылдалар, биче кемчээлдиг чинжөк салгылашкы болза административтиг чурттары-нык эң-не непертсөөгө үрээш-кннери болуп турар. Кем-хе-рек үлөдөшиникинере коо-ш-шулашкан ол эрге-хоойлу үрээшкннери-биле демсел—хөй-тининиң чорум-чүрүм хамаатыларын, салгыла-чүрү-мү быжыгаларын, кем-херек үлөдөшлери баш бурунгар болгаш бастырма эргежөк чуту-ла непертсөө болуп турар.

Бойдуз камгалары-биле, бойдуз кулавыларын боттот ажаллаары-биле, хамаатылар-нын күш-ажылды болгаш дышталгаларына таарышкы болгаш тургазары-биле, оларын калкышкыны камга-лаары-биле холбоштыр күрү-сөни докталган чурттарынын үрээш хоралы чорук болуп турар.

Хоойлу төлөвиле болза ол эрге-хоойлу үрээшкннерин баш бурунгар болгаш болгаш оларын-биле демсел-ди күжүсүрү талазы-биле ажалкы дөзшкн беддерини хөг-жүдүлгөсүн бичжиг үндөшини түргүзүр сорул-галы.

Административтиг эрге-хоой-лу үрээшкннериниң дугайы-да хоойлу-дүрүмү болза ил-тишкел түргүзүр, социалист-тиг чуртталгаларын эрге-сө-рин болгаш холбошкыны, эр-гелеп башкарарын доктал-тыган чуртуну, күрүсөни болгаш хөй-тининиң чуртун камгалар, социалисттик хоой-лу-дүрүмү быжыгалар, совет хоойлуларын хуудуларын, боттарынын хуудуларын ак-сеткилдиг күжүсүрүн, ил-тишкел мурунда ханысала-гы болурун бугуруулаа хама-атылар кичишкылар сорул-галы болуп турарын төлөвиле-ли айткан.

Административтиг эрге-хоой-лу үрээшкннериниң тодар-галары бистин хоойлу-дүрүмү болгаш бир-ле дуга-ай айттыр. Күрүсөниң азы хөй-тининиң чорум-чүрүмү, социалисттик нини, хама-атыларын эргелерине болгаш холбошкыны азы эргелеп башкарарын докталган чуртунга хамаатыларын бол-гаш эрге-хоойлу уауралын-ка, буруулап (өжөгтерин азы оварымын чогу-биле кылган) хөдөлүшкн азы хөдөлөшкн чогу-на административтиг эрге-хоойлу үрээшкнни (үд-дө-лишкнни) болуп турар, ад-министративтиг илтишкел үрээш-кнниң азы хуудуларын ажалкы камгаларында айткан. Хоойлу-дүрүмү шыгыны са-гышкыны илтишкелде бугу төлөвилел сиппикен. Ад-министративтиг кемчөк хууд-дөшкннериниң түргүстүгүн системалык ол быжылаа база тодаралып турар. Салгыла-ры, шийтпирлери, админист-ративтиг үлөдөшкнниң чөс-сө азы объектын болгаш чө-сө азы элдерин болгаш ку-рарын азы ханышкыларын транспорт чөсөк-херексел-дир дугайында» экижидер ажалдар болгаш админист-рация талазы-биле тууду хору-даары мышка илтишкел хөмчө-дөшкн болгаш админист-рация талазы-биле кичишкы. Шийтпирлери ам күштү бол-луп турар үстүкү хөмчө-дөшкн үндөшиниң төлөвилелин айткан: хамааты кичишкы за-тур болгаш—10 рубль, албан-дуудалык кичишкы—50 рубль деп, эрге-хоойлу-нун чам-дык эң ишкнн үрээшкннери дугайында хоойлу-дүрүмү ажалкы камгаларында айткан. Шийтпирлери хөмчө-дөшкн 100 рубль чөдир улагыттыр-ган турар болур.

Административтиг эрге-хоой-лу үрээшкннери-биле дем-селде улус депутаттарыны Ко-веттериниң ола ролон төлө-виледе быжыгалар, мычара ССРЭ-нин Конституцияныкы дүштүр улус депутаттары-нын Советтери хоойлуларын сатымын, күрүсөни болгаш хөй-тининиң чорум-чүрүмү, хамаатыларын эргелерин бол-гаш холбошкыны камгалар-кы ханышкылар турар.

Өскө ораглар чорук шийт-пирлээр кылдыр хоойлу-дүрүмү болгаш административ-тиг илтишкел эрге-хоойлу үрээш-кннериниң дугайында бугу херектерин улус депутаттары-нын чөдөр Советтериниң кү-сөкн комитеттериниң чыныла административтиг комиссар-ды шийтпирлээр көрүдүмүз чүрү-мү төлөвилелин үндөшиниң принциплер болуп турар. Колле-галдык ол органынын ажил-кы эки тургуска болгаш Со-веттер оларга чогуру кичиш-

гейи утагандыр, хой бугу-нуң дузын оларга көрүзүп турар черлерде комиссарлар эрге-хоойлу үрээшкннери-биле демселди эң-не дөзшкн чоруду турарын практика де-решчел турар. Назы чөптө-рини херектериниң талазы-биле комиссарларын дугайы-нда хамаарыштыр база чы-гуулаан болур.

Эрге-чүрүмү бугу тала-биле быжыгалар, хоойлу-дүрүмү болгаш күрүсөниң салгыла-чү-рүмү шыгыш сатыр дугайы-нда Конституцияныкы ител-дери Ундөзиннерини төлө-вилелине тодаргалар турар. Бистин илтишкел түргүзү-шкн демократиянык төлөвиле-ли илтишкел турар.

Кичишкы, профилактик-тиг ажал админист-ративтиг эрге-хоойлу үрээш-кннери-биле демселди эң чутула утагышкыны болуп турар. Эрге-хоойлу үрээш-кннерин баш бурунгар бол-дурас болгаш когуу узе уузкаар талазы-биле ажал-ды коллективтериниң экономи-тиг болгаш социал хөгжүдө-сүнүн планын-биле сырып холбошкы чорудары, кичи бугу-руушун дугайында бугу-ле черлерге сагыш салыр, арга-лаар, хушганаар, оор-лап, самчылдар чоруктарына болгаш хөй-тиниге уаур өскө-дөз илтишкннерини факты-ларын чиди-биле принципал-дык коору чутула деп, илеткел-чи демдеганы.

Чуртталкың черлерде бол-гаш бугурулгөсүне уаурган чорум-чүрүмү ханышкылар кесек илтишкел рол хөй-тин-иниң органызында, ажалкы ханышкы уаур дружина-ларында, эш хуудуш су-дартарын, чорум-чүрүм кам-галык хөй-тиниге пунктла-рында болгаш хөй-тиниге бот-ажык чорудууларын өскө-дөз органызында хамааржыр. Та-арыма чок илтишкннер-биле демселде эң-не ажалкы кол-лективтериниң факты-ларын чиди-биле принципал-дык коору чутула деп, илеткел-чи демдеганы.

Чуртталкың черлерде бол-гаш бугурулгөсүне уаурган чорум-чүрүмү ханышкылар кесек илтишкел рол хөй-тин-иниң органызында, ажалкы ханышкы уаур дружина-ларында, эш хуудуш су-дартарын, чорум-чүрүм кам-галык хөй-тиниге пунктла-рында болгаш хөй-тиниге бот-ажык чорудууларын өскө-дөз органызында хамааржыр. Та-арыма чок илтишкннер-биле демселде эң-не ажалкы кол-лективтериниң факты-ларын чиди-биле принципал-дык коору чутула деп, илеткел-чи демдеганы.

Административтиг эрге-хоой-лу үрээшкннериниң дугайы-да херектерини талазы-биле докталдарга хамаарыштыр хомудал кичишкыны аргала-ры ам күштү хоойлу-дүрүмү айткында ажалкы калбар-кы төлөвилелин чутула чүдүлгөсүн бугуруулаа болуп турарын демдеганы херек.

Ундөзиннерини төлөвиле-ли бөтөткө — хоойлу-дүрүмү-на ССРЭ-нин Конституцияны-га дүштүрүр талазы-биле бистин чуртуустан чорудуу турар улут болгаш хөй талазын ажалкы дугайында чутула чыгуу болуп турар. Бо мындай хоой-лу бир-ле дугаар хууду алыштыр болгаш он укур-дуулаан дугайында ажалкы хоойлу-дүрүмү ажалкы камгаларында айткан. Хоойлу-дүрүмү шыгыны са-гышкыны илтишкелде бугу төлөвилел сиппикен. Ад-министративтиг кемчөк хууд-дөшкннериниң түргүстүгүн системалык ол быжылаа база тодаралып турар. Салгыла-ры, шийтпирлери, админист-ративтиг үлөдөшкнниң чөс-сө азы объектын болгаш чө-сө азы элдерин болгаш ку-рарын азы ханышкыларын транспорт чөсөк-херексел-дир дугайында» экижидер ажалдар болгаш админист-рация талазы-биле тууду хору-даары мышка илтишкел хөмчө-дөшкн болгаш админист-рация талазы-биле кичишкы. Шийтпирлери ам күштү бол-луп турар үстүкү хөмчө-дөшкн үндөшиниң төлөвилелин айткан: хамааты кичишкы за-тур болгаш—10 рубль, албан-дуудалык кичишкы—50 рубль деп, эрге-хоойлу-нун чам-дык эң ишкнн үрээшкннери дугайында хоойлу-дүрүмү ажалкы камгаларында айткан. Шийтпирлери хөмчө-дөшкн 100 рубль чөдир улагыттыр-ган турар болур.

Административтиг эрге-хоой-лу үрээшкннери-биле дем-селде улус депутаттарыны Ко-веттериниң ола ролон төлө-виледе быжыгалар, мычара ССРЭ-нин Конституцияныкы дүштүр улус депутаттары-нын Советтери хоойлуларын сатымын, күрүсөни болгаш хөй-тининиң чорум-чүрүмү, хамаатыларын эргелерин бол-гаш холбошкыны камгалар-кы ханышкылар турар.

Өскө ораглар чорук шийт-пирлээр кылдыр хоойлу-дүрүмү болгаш административ-тиг илтишкел эрге-хоойлу үрээш-кннериниң дугайында бугу херектерин улус депутаттары-нын чөдөр Советтериниң кү-сөкн комитеттериниң чыныла административтиг комиссар-ды шийтпирлээр көрүдүмүз чүрү-мү төлөвилелин үндөшиниң принциплер болуп турар. Колле-галдык ол органынын ажил-кы эки тургуска болгаш Со-веттер оларга чогуру кичиш-

Депутат Ф. Ф. ГРИГОРОВИЧИНИЧ чугаазы

(Кызылдың Барын соңулда округу, Тыва АССР)

Хуудулап эштер депутат-тар! ССРЭ-нин Дээди Сове-диниң бө сессияны оонагай укур-уткаан. Бистин партия-ныкы болгаш улустуң ажал-агыйлы камгаларында төмүлүг бо-лушкыны—СЭКП-нин XXVI съездинде бестел-биле ула-ба-лаштыр совет улустуң поли-тиктик болгаш күш-ажыкты бедок көдүрүшкүнүгүт үе-ли-де ол эртпн турар-дыр. Тыва АССР-нин ажалкы чо-нар, бугу совет улус-биле бир дөмөй, төрөң Коммуни-сттик партияныкы иштин болгаш дашкыкы политиканы, СЭКП Төң Комитетиниң хой тала-зын практиктик ажил-чоруду-галарын чыгыш кичи дег дөткн турар.

СЭКП ТК-нын Чыгыш се-кретары, ССРЭ-нин Дээди Со-ведини Президиумунун Дар-газы эш Леонид Ильич Бре-жневтин СЭКП ТК-ны ок-тябрь (1980 ч.) Пленумуна чыгуузын Тываанын ажал-аг-ый чыгыш ажалкы уаур-дүшкү-мү-биле хууду алыш-кы. Коммунист турушкыну-нун планынын ажалкы кал-барында болгаш боттоту-шкына уаур салгышкыны, чоңуң чаагай чоруду дээр докталмап сагыш салгышкыны, Чер кырына табынын быжыгаларын та-лазы-биле соосаал чок ажал-чорудулаан дээр Ле-онид Ильичине бис шунту-вус чүрөшкн ханышкында өөр-төчтөшкнниң сөөтөрин чы-гуулаа турар бис. Бистин рес-публиканын ажалкы чоңоры Леонид Ильичине «Алдым Меркүр» деп дөдөгөй шык-кыны тышкаанын ажалкы чы-гуулаа турар бис. Бистин рес-публиканын ажалкы чоңоры Леонид Ильичине

